

نام و نام خانوادگی:
مقطع و رشته: دهم نظری
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۲۱

اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ
آزمون نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱

نام درس: فارسی (۱)
نام دبیر: اصفهانی
مدت امتحان: ۶۰ دقیقه

بارم	سوالات		ردیف
	قلمرو زبانی		
۲	معنای واژگان مشخص شده را بنویسید. الف- زین <u>نمط</u> آن مست شده از غرور رفت و ز مبدأ <u>چو</u> کمی گشت دور ب- و <u>فلق</u>، محرابی که تو در آن نماز صبح شهادت گزارده‌ای. ج- وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب بر دولت <u>آشبان</u> شما نیز بگذرد د- تا عالمیان بدانند که هرگز <u>کید</u> کایدان با خواست خداوند غیب‌دان برابر نیاید! ه- بدان گوش که به هر <u>محالی</u>، از حال و نهاد خویش بنگردی و- غبار راهگذارت کجاست تا حافظ به یادگار نسیم <u>صبا</u> نگه دارد ز- وقتی دل <u>سودایی</u>، می‌رفت به بستان‌ها بی‌خویشتم کردی، بوی گل و ریحان‌ها ح- شیخ بفرمود تا آن روز، موشی بگرفتند و در <u>حقه</u> کردند.		۱
۰/۲۵	معنای فعل «گشت» در بیت «بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت هم بر چراغدان شما نیز بگذرد» در کدام گزینه درست آمده است؟ الف- خاموش کرد ب- نابود کرد و از بین برد		۲
۰/۲۵	معنای واژه «نهاد» دوم در مصراع «عشق شوری در نهاد ما نهاد» در کدام گزینه درست آمده است؟ الف- ذات و سرشت ب- قرارداد		۳
۱	در کلمات و عبارات زیر غلط‌های املائی را بیابید و شکل درست آن‌ها را بنویسید. حزیز- شفق- آب عجل- لافتا- ابوالعجایب- معاش- زینهار- سدّیق		۴

۰/۵	شکل درست کلمه‌ها را از نظر املائی انتخاب کنید. در مقابله -----، کریمی کرد. الف- لعیمی ب- لئیمی خواست کزان -----، قدم درکشد. الف- ورطه ب- ورته		۵
۰/۵	در جمله زیر، برای واژه مشخص شده، یک مترادف و یک متضاد بیابید. هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم.		۶
۱	در هر یک از نمونه‌های زیر، موارد خواسته شده را بیابید. الف- آرزو گفت: «از نمایشگاه کتاب چه خبر؟» (حذف و نوع آن) ب- آیا تو هم این خبر را شنیده بودی؟ (ساخت امر از فعل جمله) ج- بدان که قرآن مانند است به بهشت جاودان؛ در بهشت از هزارگونه نعمت است و در قرآن از هزارگونه پند و حکمت است. (واژه دو تلفظی) د- همت بلند دار که نزد خدا و خلق باشد به قدر همت تو اعتبار تو (مترادف اعتبار)		۷
۱/۵	نقش ضمیر را در هر یک از مصراع‌های زیر تعیین کنید. الف- ای صبحدم، ببین که کجا می‌فرستم نزدیک آفتاب وفا می‌فرستم		۸

ب- گوش کن پند، ای پسر، و ز بهر دنیا غم مخور	گفتمت چون در حدیثی گر توانی گوش داشت
ج- آن که عمری می‌دویدم در پی او سو به سو	ناگهانش یافتم با دل نشسته رو به رو
د- حسنت به اتفاق ملاحظت جهان گرفت	آری به اتفاق جهان می‌توان گرفت
ه- چو یار نیست به تسکین خلق نتوان زیست	که دوستان اگر دل دهند، جان ندهند
و- لاله دیدم، روی زیبای توام آمد به یاد	شعله دیدم، سرکشی‌های توام آمد به یاد

قلمرو ادبی (۵نمره)

۹	در هر یک از موارد زیر، آرایه مورد نظر را بیابید. الف- لیک چنان خیره و خاموش ماند کز همه شیرین سخنی، گوش ماند(حس آمیزی) ب- در فکر آن گودالم که خون تو را مکیده است، هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم.(تشخیص) ج- بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد(کنایه) د- بی‌مهر رخت روز مرا نور نمانده است و ز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است(ایهام) ه- در مملکت چو غرش شیران گذشت و رفت این عوعو سگان شما نیز بگذرد(استعاره) و- درختان را دوست دارم که به احترام تو قیام کرده‌اند و آب را که مهر مادر توست.(حسن تعلیل) ز- پشت دیوار آن چه گویی، هوش دار تا نباشد در پس دیوار، گوش(مجاز) ح- بدان که قرآن مانند است به بهشت جاودان(مشبه و مشبه‌به در این تشبیه) ط- از روی نیکوش، حبس و چاه آمد و از خوی نیکوش تخت و گاه آمد.(جناس) ی- هنر، چشمه زاینده است و دولت پاینده.(سجع)	۲/۵

۱۰	به هر یک از پرسش‌های زیر، پاسخ‌های کوتاه و دقیق بدهید. الف- کدام‌گونه از شعر معاصر، دارای آهنگ می‌باشد اما وزن عروضی ندارد و جای قافیه‌ها در آن مشخص نیست؟ ب- دو مورد از کارکردها و تأثیرات «مثل» را در سخن بنویسید. ج- معنای لغوی «ایهام» و «حسن تعلیل» را بنویسید. د- آثاری را که احساسات، عواطف شخصی، حالات عاشقانه و امید و آرزو را با زبانی نرم و لطیف بیان می‌کند، چه می‌نامند؟ دو موضوع رایج آن را ذکر کنید. ه- آثاری را که فریاد مظلومیت آزادی‌خواهان را به گوش می‌رساند و خواننده را به ایستادگی، مبارزه و سازش‌ناپذیری در برابر ظالم فرا می‌خواند، چه می‌نامند؟ و- آثاری را که در آن‌ها نویسنده یا شاعر قصد دارد موضوعی رفتاری، اخلاقی یا مسئله‌ای اجتماعی و پندآموز را به شیوه اندرز بازگو کند و برای این منظور از داستان یا حکایت بهره گرفته است، چه می‌نامند؟ یک نمونه از این آثار را مثال بزنید.	۲/۵

قلمرو فکری (۷ نمره)

معنا و مفهوم هر یک از موارد زیر را به صورت دقیق و کامل بنویسید.

الف- فروغ رویت اندازی سوی خاک عجایب نقش‌ها سازی سوی خاک

ب- در بن این پرده نیلوفری کیست کند با چو منی همسری؟

ج- بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت هم بر چراغدان شما نیز بگذرد

د- ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع این گرگی شبان شما نیز بگذرد

ه- علی ای همای رحمت، تو چه آیتی خدا را! که به ما سوا فکندی همه سایه هما را

و- صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد

ز- گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان نگاه دار سر رشته تا نگه دارد

ح- گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید چون عشق حرم باشد، سهل است بیابان‌ها

ط- اندر همه کاری داد از خویشتن بده، که هر که داد از خویشتن بدهد، از داور مستغنی باشد

ی- پیران قبیله خویش را حرمت دار، ولیکن به ایشان مولع مباش.

ک- این قصه، عجب‌ترین قصه‌هاست؛ زیرا که در میان دو ضد جمع بود: هم فرقت بود و هم وصلت. در بدایت بند و چاه بود، در نهایت تخت و گاه بود.

ل- خونت با خون بهایت حقیقت در یک تراز ایستاد و عزمت، ضامن دوام جهان شد- که جهان با دروغ می‌پاشد- و خون تو، امضای «راستی» است.

مفهوم عبارت زیر را بنویسید.

گندم‌نمای جو فروش مباش.

در داستان دیوار، «دیوار» نماد چیست؟

در شعر «پاسداری از حقیقت»، شاعر چه نوع مرگی را غبطه بزرگ زندگانی می‌داند؟

در بیت زیر، به کدام ویژگی شخصیتی و اخلاقی والای حضرت علی (ع) اشاره شده است؟

به جز از علی که گوید به پسر که قاتل من
چو اسیر توست اکنون به اسیر کن مدارا؟

در بیت زیر، «چشمه» نماد چه کسانی است؟

گشت یکی چشمه ز سنگی جدا
غلغله‌زن، چهره‌نما، تیزپا

مفهوم و پیام نهایی جمله زیر را بنویسید.

مثل قرآن، مثل آب روان است.

موارد مرتبط را مشخص کنید (یک مورد اضافی است).

الف- الدهر یومان یوم لک و یوم علیک

ب- و من یتوکل علی الله فهو حسبه

ج- الصبر مفتاح الفرج

(۱) چو گفتمش که دلم را نگاهدار، چه گفت؟ ز دست بنده چه خیزد

(۲) چو صبرش نماند از ضعیفی و هوش ز دیوار محرابش آمد به گوش

(۳) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن تأثیر اختران شما نیز بگذرد

• سوالات امتیازی:

۱- قابوس نامه در زمان کدام حکومت، در چه قرن، در چند باب و برای چه کسی نوشته شده است؟ (۱نمره)

۲- پدیدآورندگان «اسرارالتوحید»، «بیداد ظالمان»، «گوشواره عرش» و «دیوار» را به ترتیب نام ببرید. (۱نمره)

نام و نام خانوادگی:
مقطع و رشته: دهم نظری
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۲۱

اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ

کلید آزمون نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

نام درس: فارسی (۱)

نام دبیر: اصفهانی

مدت امتحان: ۶۰ دقیقه

کلید و تالیف:

« پاسخ نام فارسی دهم »

- ۱- الف) روش، شیوه، طریق
ب) فخر، سیره، هیچ
ج) دولت، برآ
د) جمع کاید (ج کاید)، صید، گران
ه) بی اصل، نامکس (و) یادبهری
ز) عاشق، برآ، و...
ح) صعبه، صدوق
- ۲- الف) خاموش کرد
- ۳- ب) قرارداد
- ۴- حقیض - آب - اجل - لافقی - صدوق
- ۵- لئیس - ورطه
- ۶- رفیع ← = ملتو و لاد از سهند
حقیض ← ≠
- ۷- الف) حذف، قرینه معنوی
ب) بستن
ج) حاو، دال / حاو، دال
د) ارزش و قدر و آبرو
- ۸- نظر مصفح محترم صائب است.

کلید و تالیف: ۱- نظر مصفح محترم صائب است.

- ۲- منافق و دورو نباش.
- ۳- نهاد عامل حیاتی بین انسان ها.
- ۴- شادیت یا بزرگ در راه خدا.
- ۵- بخشش و مدارا با دشمنان.
- ۶- انسان هشی معزور.

۷- قرآن پاک تسده روح و لقاها ان وبری ها است.

۸- الف ۳ - ب ۱

لمرو ادبی :

۱- الف) سیرین سخن ب- خون ملین گودال

ج) سختی گمان : کنایه از ظلم و ستم و قدر بخندی / سپهر کردن : کنایه از مقاومت

د) مهر : (۱) محبت و دوستی (۲) خورشید

سنگان : انسان های حکمان است نظام

ه) سیران : انسان ها و حکمان صالح و عادل

و) قیام کردن در رمضان به احترام تو

ز) گوش : مجاز از انسان

ح) م : قرآن م : پشت جاودان

ط) چاه ، گاه یا روی و خوی

ی) زانیده و پاننده

۲- الف) شعریسید

ب) تاثیر گذاری سخن و کلمه به درک بهتر

ج) حسن تعلیل : دلیل زیبا آوردن اجزاء : به گمان اقلیدس

د) غنائی ، عشق و عرفان

ه) ابیات پاداری

و) ابیات تعلیمی ، عاموس نام